

INTRODUKSJON

Da Annie gikk bort i 1956, 74 år gammel, hadde hun dokumentert sine omgivelser i over femti år. Hennes fotodokumentasjon av det dagligdagse livet i Nord-Troms er enestående i omfang og motivvalg.

Gjennom fotografiene får vi et innblikk i hverdagen til vanlige folk langs kysten i Nord-Norge og livet på, og rundt, handelsstedet Havnnnes. Vi får også oppleve reinraidene på Finnmarksvidda, livet i Kautokeino og den uvurderlige betydningen av hospitalskipet Viking for fiskerne og lokalbefolkningen i Finnmark. Og ikke minst får vi et innblikk i livet til Annie og hennes samfunnsengasjement i en tid med store forandringer. Som Annie selv uttrykte det; «Utviklingen stormer frem paa alle kanter.» Annie var selv i høyeste grad en del av disse endringene – blant annet som en av de første kvinnene i et norsk bankstyre. Det er derfor ikke overraskende at hun tok et av tidenes første fargefoto i Norge, og motivet var hjemstedet og Annies faste punkt, handelsstedet Havnnnes.

ÁLGOSÁNIT

Go Annie jámii jagi 1956, 74 jagi boarisin, de son lei čoaggán dieđuid ja govvidan iežas birrasa eambbo go vihttalot jagi. Su govvuadođastusat mat čájehit Davvi-Romssa ovddeš beaivválaš eallima, leat áidnalunddogat sihke viidodaga ja válljejuvvon fáttáid dáfus.

Fotogovain mii beassat geahčadit dábálaš olbmuid árgabeivviid Davvi-Norgga mearragáttis ja oaidnit govt sidjiide lei eallit Gárggu gávpesajis ja dan biras guovllus. Mii beassat heargeráidduid maid vásihit Finnmarkku duoddaris, Guovdageainnu olbmuid árgabeaieallima, ja dan man mearehis dehálaš Viking nammasaš hospítala-skiipa lea leamaš Finnmarkui gullevaš guollebivdiide ja olbmuide. Ja mii beassat eat oppa unnáge geahčadit Annie iežas eallima ja man ollu son duodai beroštii servodagas dallego stuorra nuppastusat dáhphuvve. Nugo Annie iehs dajai: «Ovdáneamit bahkkejit viidát ovdan duos dás.» Annie lei iešge sakka ollu oassi dain nuppastusain – earret eará go son nissonolmmožin lei vuosttamuš stivrallahttu norgalaš bänkku. Deanne ii leat oppa imašge ahte su govvidan ivdnegovva gullá Norgga buot áiggiid vuosttamuš ivdnegovaid searvái, ja dan fáddán lei su siidabáikki ja bissovaš sadji, Gárgu.

INTRODUCTION

When Annie passed away in 1956 at the age of 74, she had documented her surroundings for well over 50 years. Her photographic documentation of everyday life in Nord-Troms is unique both in size and motive.

Through her photographs we get a glimpse of the life of ordinary people along the coast in northern Norway and life at, and around, the trading port of Havnnnes. We get to experience the move between the inland and coast with the reindeer herders, life in Kautokeino and the invaluable role the hospital ship 'Viking' played for the people of Finnmark. Last, but not least, we also get a glimpse of Annie's life and her community engagement in a time of great change. Changes Annie herself was very much involved in, amongst others, as one of the first board member of a Norwegian bank. It is therefore not surprising that she was also behind one of the first ever colour photographs in Norway, and the motive was her home and her constant – Havnnnes.

HANDELSSTEDET HAVNNES OG OMRÅDENE RUNDT

«En minnerik dag hadde jeg også på Hamnes gård i Rotsund ved Lyngenfjorden. Det var familien Giæver som rådde der, med stort kjøpmannssete, landhandel, bank og etter nord-norske forhold et svært gardsbruk. Det var gode, ansvarsbevisste kulturmennesker, av den gamle skole visstnok, men med høye etiske krav til seg selv og et uhyre enkelt og spartansk levesett. Den landskjente Annie Giæver var heime på ferie.»

Teolog og forfatter Monrad Norderval i «I det hyggelige hjørne», Oslo 1973

Handelsstedet Havnnnes med de mektige Lyngsalpene i bakgrunnen. Fotografiet er tatt omkring 1905.

GÁRGGU GÁVPESADJI JA DAN BIRAS GUOVLU

«Maiddái Gárggu gárdimis Gárggonuoris Ivgus vásihin muittašan veara beaivvi. Das mearridedje Giæver nammasaš bearaš, mas lei stuorra gávpedoaimanguovlu, gávpi, bânku ja vel šibitdállu mii davvi-norgalaš dilálašvuodaid ektui lei viehka stuoris. Sii ledje buorit ja vásttolaš kulturolbmot, várra boares árbbiset vuodul, ja sis ledje alla-árvosaš ehtalaš gáibádusat alcceseaset ja hirbmat oktageardán ja seastevaš eallindábit. Riikkaviidosaččat dovddus Annie Giæver lei siiddastis luomus.»

Teologa ja čállí Monrad Norderval sánit dás: «I det hyggelige hjørne», Oslo 1973

Gárgu-nammasaš gávpedoaimanguovlu mas duogábealde oidnojit Ivgu čohka gáissit. Govva govviduvvui sullii jagi 1905.

THE TRADE POST HAVNNES AND IT'S SURROUNDINGS

"I spent a memorable day at Hamnes in Rotsund by the Lyngen fjord. The most important family was the Giæver family, who owned a large trading port, a shop, a bank and a farm which northern Norwegians thought was very large. They were good, honest and cultured people, who did things the good old-fashioned way, with strong ideas about right and wrong, and an extremely careful and simple way of living. The famous Annie Giæver was at home on holiday."

Theologian and author Monrad Norderval in his publication "I det hyggelige hjørne", Oslo 1973

The trading post Havnnnes with the majestic Lyngen Alps in the background. The photograph was taken around 1905.

Familebildet på Havnnes i 1894. Ovidia og Johannes H. Giæver med deres åtte barn er fotografert på trappen til Storgården. Nederst til høyre sitter Annie, døpt Anne Margrethe Louise. På motsatt side står søsteren Hanna Birgitte. De to kom til å stå hverandre nær hele livet.

Bearašgovva Gárggus jagi 1894. Ovidia ja Johannes H. Giæver ja sudno gávccí máná leat govviduvvon Stuorragárdima boardagis. Vuolimusas olgeš bealde čohkká Annie, gean gástanamma lea Anne Margrethe Louise. Nuppe bealde čuožžu su oabbá Hanna Birgitte. Dat guovttos leigga eallima miehtá hui lahkalaigaid gaskaneaskka.

Family photograph from 1894 of Ovidia and Johannes H. Giæver and their eight children. Annie is sitting on the stairs.

Thorvald (22), Annie (17), Harald (26) og Hanna Giæver (15) hos fotograf i hovedstaden i 1899. Mange av søsknene reiste til Kristiania for å ta utdanning. Annie tok middelskoleeksamen der, og fikk sitt første kamera.

Thorvald (22), Annie (17), Harald (26) ja Hanna Giæver (15) leat govvideaddji luhtte oaivegávpogis jagi 1899. Mánnggas dain oarbenaččain manne Kristianiai oahpu háhkát. Dan áiggi dat Annie ferte leat ožžon iežas vuosttamuš govvidanáđa.

Annie and her siblings photographed in the capital in 1899. Annie and her younger sister by two years, Hanna, remained close all their lives.

Annies første kjente bilde. Foreldrene Ovidie og Johannes H. Giæver fotografert i finstua hjemme på Havnnes julen 1902. På Havnnes innredet Annie mørkerom på kvisten. Her fremkalte hun film og laget kontaktkopier.

Annie vuostttamuš dovddus fotogovva. Vánhemat Ovidia ja Johannes H. Giæver leaba govviduvvon iežaska siidda čiknastobus (orrulanjas) Gárggus juovllaid 1902. Gárggus Annie lažii bajimuš loktalatnjii govva bargguid várás sevdnjeslanja.

The first photograph known to be taken by Annie is of her parents at Christmas, 1902.

Hennes brev, artikler og kåserier ble kjent av mange, også utenfor landets grenser. Annie skal ha brukt selvutløser, noe dette fotografiet fra omkring 1910 trolig er et eksempel på.

Su reivviide, artihkkaliidda ja gehppes logaldagaide oahpistuvve ollugat, olbmot maid riikkarájiid olggobealde. Annie galgá leat atnán govvideapmái iħcalas čoaħkkaleami, maid várra dát fotogovva jagi 1910 sulaid ovdamearkka dihte lea.

Annie was an active writer and several of her articles were published. This photograph of Annie in front of her typewriter was probably taken around 1910.

Annie tok telegrafisteksamen i 1903 og frem til 1908 var hun telegrafistreserve i Hammerfest. Her kom hun i kontakt med antroposofi, og knyttet vennskapsbånd som skulle vare livet ut.

Annie čađahii telegráfisttaid eksámena jagi 1903, ja jahkái 1908 son lei telegráfistasadjásaš Hámargeasttas. Doppe son oahpistuvai antroposofijii, ja čuolmmai ustivuođaid mat biste su eallima lohppii.

Annie finished her exams as a telegraphist in 1903 and worked as a reserve in Hammerfest until 1908 - In Hammerfest she formed friendships that would last a lifetime.

Annies far fikk slag i 1913 og frem til hans dødsfall i 1921 pleide Annie ham. Bildet viser faren sammen med døtrene Hanna (foran), Marie (bak) og Annie i 1919.

Annie áhčči buohccái vuoiŋaščaskkástahkii jagi 1913, ja gitta dasságo son jámii jagi 1921 Annie divššodii su. Dás jagi 1919 fotogovas mii oaidnit áhči ja su nieiddaid, Hanna (ovddabealde), Marie (maŋábealde), ja vel Annie.

Annie's father suffered a stroke in 1913. She stayed at Havnes to nurse him until his death in 1921. Here he is pictured with his three daughters in 1919.

Arne, Mildrid og Maja i lek med skjell en solskinnsdag. Vest-Uløy omkring 1927. Barn og barnas lek figurerer ofte i Annies fotografier.

Arne, Mildrid ja Maja stoahkame skálžžuiguin beaivvadahkan. Oarje-Ullisulu sullii jagi 1927. Mánát ja sin meannudeamit leat dávjá Annie fotogovain fáddán.

Children playing with shells one sunny day in 1927. Children at play are often captured by Annie in her photographs.

Annies fotografier forteller om både hverdag og fest. Her feires Hans Jacobs 4-årsdag den 21.8.1918. Rundt bordet sitter både familie, sommerbesøk og ansatte.

Annie fotogovat mitalit sihke árgabeivviid ja riepmodoaluid. Dás sii ávvudít Hans Jacoba njealját riegeádanbeaivvi 21.8.1918. Beavddi birra čohkkájit bearaš, geasseguossit ja bargit.

Family and friends have gathered to celebrate the 4th birthday of Hans Jacob on the 21st of August, 1918.

Å lære alle sider av livet ved havet å kjenne var viktig for den oppvoksende slekt. Her hjelper Edith sin onkel Oskar Mathisen å greie garnene i 1934.

▶ Bajásšaddi buolvvaide lei dehálaš oahppat dovdat visot mii gulai mearragátti eallimii. Dá mii oaidnit go Edith jagi 1934 ednos Oskar Mathisena veahkkín gálgá firpmiid.

The Giæver brothers Johannes, Hans Jacob and Thorvald in the harbour at Havnnes in 1924.

Unggutter i fiskearbeid på kaia på Havnnes i 1924. Fra høyre: Hans Jacob Giæver, Johannes H. Giæver og deres kamerat Willy Tiberger fra Hammerfest.

Bárehaččat guollebarggus Gárggu brukkus jagi 1924. Álggadettiineamet olgešbealde: Hans Jacob Giæver, Johannes H. Giæver ja sudno usti Willy Tiberger, gii lei Hámmarfeasttas eret.

▶ The Giæver brothers Johannes, Hans Jacob and Thorvald in the harbour at Havnnes in 1924.

Tre Giæverbrødre i spissbåt på havna i 1924. Eldstemann Johannes tester en seilbåtmodell mens Hans Jacob står og ser på. Yngstemann Thorvald sitter ved årene - han ble da også styrmann som voksen.

▶ Golbma Giæver-vieljaža gárbás mii lea hámmánis jagi 1924. Boarráseamos viellja Johannes iskkada borjjasfanasmáile dan botta go Hans Jacob das čuččoda ja geahččá. Nuoramus viellja Thorvald čohkká áirruiguin – sus šattai ge rávesolmmožin skiiipastivreaddji.

The Giæver brothers Johannes, Hans Jacob and Thorvald in the harbour at Havnnes in 1924.

Unger med lekebåter i fjæra på Vest-Uløy i 1928/29. Fra venstre: Otto, Arne, Nils og Jens Johansen og Margit Andersen.

◀ Mánát stoahkanvanccaiguin Oarje-Ullisullo fiervvás jagi 1928/29. Álggadettiin gurutbealde: Otto, Arne, Nils ja Jens Johansen ja Margit Andersen.

Model boats were popular toys. Children playing by the seaside in Vest-Uløy in 1927.

Garnhjell og nordlandsbåter i fjæra i Rotsund. I bakgrunnen skimter man bebyggelsen på Havnnnes.

◀ Fierbmejiellit ja nordlándalaš gárbát Gárggonuori fiervvás. Duogábealde oidnostit Gárggu viesut.

Fishing nets and traditional boats on the seashore in Rotsund. The buildings at Havnnnes can be seen in the background.

Alle løp ned i fjæra når de så en båt nærme seg land. Barn og kvinner hjelper til med å sette opp båter og bære fisk på land i Årviksand rundt 1930.

Buohkat vihke fiervái go oidne vancca lahkaneame gáddái. Mánát ja nissonolbmot veahkkin gesset vanccaid gáddái ja guottašit guliid gáddái dás Årviksándas sullii jagi 1930. ▶

Everyone helped out when the fishing boats arrived from the sea. Fish is carried on shore in Årviksand around 1930.

Ett av de best kjente av Annies fotografier er av storkveita til Isak i Kriken. Nettovekt, uten hode og innmat, var 248 kilo. Bildet er trolig tatt omkring 1920.

Okta Annie dovdoseamos fotogovain lea Krikena Issáha stuorrabálddis. Nettodeaddu, oaiivvi ja čoliid haga, lei 248 kilo. Jáhkkehatti lea ahte fotogovva govviduvvui sullii jagi 1920.

One of Annie's most famous photographs is this photograph of Isak Persen from Kriken, delivering a halibut at Havnnnes. The halibut weighed 248 kilos after being headed and gutted. The photograph is believed to have been taken around 1920.

Kom det til kai en båt fullastet med sei, ble alle ledige hender satt i sving med sløying, rasping og råskjæring. Også natta ble tatt i bruk om nødvendig. Fisken skulle henges på hjell så snart som mulig. Havnnnes ca. 1920.

Go bruggui bođii vanca mii lei dievva sáiddiiguin, de buot bođu gieđat biddjojuvvojedje doibmii mas galge čoallut, čuopmat ja luoddut. Dárbbu mielde barge ihkku ge. Guolit galge hengojuvvojit jilliide nu johtilit go fal vejolaš. Gárgu sullii jagi 1920.

Pollock being prepared on the quay at Havnnnes in the 1920s. This demanded a lot of hands as the fish had to be prepared immediately after delivery.

Slippen på Havnnes omkring 1912. To båter er tatt på land for å få montert motor - et stort steg fremover for fiskeriene! Thorvald H. Giæver ble forhandler av Grei båtmotor i 1908, og det ble bygget to opphalingslipper for båter. Motorene ble montert av Oscar Ross fra Lyngseidet.

Gárggu vancadealádat sullii jagi 1912. Guokte vancca leat gessojuvvon gáddái vai daidda sáhttet bidjat ođđa mohtoriid - mat guollebivdui leat stuorra ovddáduslávkkit! Thorvald H. Giæver šattai Grei nammasaš vancamohtoriid gávpejaš jagi 1908, ja vancaid divodemiid várás ráhkaduvvojedje guokte dealádaga. Mohtoriid bijai vanccaide Oscar Ross, gii lei Ivgomuotkkis eret.

The development of boat engines revolutionised the fisheries in the north. Here a boat is being fitted with an engine in 1912. Thorvald H. Giæver was a dealer for the Grei engine from 1908 onwards.

Mannskapet på MK «Skartind» av Arnøyhamn fotografert under dueslaget da de var på Havnnes for å gjøre opp laget en gang rundt 1930. Hovedsmann Mikal Mathiassen i midten.

Árdnehámmana MK «Skartind» nammasaš mohtorvancca olbmot govviduvvon duvvávistti vulobealde go fitne Gárggus čohkkeme vancaveaga sullii jagi 1930. Vancca oaivámuš Mikal Mathiassen lea gasku.

Fishermen on the boat "Skartind" from Arnøyhamn photographed in the 1930s.

Gode håndverkere og andre fagfolk trengtes både på gård og kai. Karl Mathisen fra Skibotn var erfaren steinarbeider da han og familien kom til Havnnnes i 1897.

◀ Sihke čeahpes giehtabargiid ja earáge fidnomáhtolaš bargiid dárbbasedje gárdinbargguide ja bruggobargguide. Karl Mathisen, gii lei Ivgobađas eret, lei hárbjána čeahpes geađgebargi dalle go son ja su bearaš bohte Gárgui jagi 1897.

Karl Mathisen, an experienced miner with knowledge that came in handy, also at Havnnnes.

Vedskogen ga arbeid til mange om vinteren, og transporten foregikk med hest og slede. Mye av favneveden ble solgt til skogfattige steder på Finnmarkskysten.

◀ Muorruvuovddis lei dálvet bargu mángga olbmui, ja ávdnasiid sii fievrridedje heasttaiguin mat gesse regaid. Ollu muorrasalat johte vuovdimassii Finnmarkku mearragátti báikkiide main ledje njárbes muorruvuovddit.

The rich woodlands around Havnnnes yielded a good income and work for many. The timber was transported to the quay with horses and sledges, and shipped out from there.

Med over 300 mål dyrket mark, det meste for gressproduksjon, var slåttonna en travel tid. Bildet er tatt omkring 1920.

◀ Go ledje 300 mihtu viidosaš gilvojuvvon gieltit main eanaš šaddadedje rásiid, de láđu šattai doabmilis áigin. Dát lea govviduvvon sullii jagi 1920.

With over 300 acres, most of which were used for growing hay, the harvest was a busy time at Havnnnes.

Sauene ga kjøtt og ull, og var et av de viktigste dyrene på en nordnorsk gård. På Havnnes var det vel 60 vinterfora sauer.

Sávzzain ožžo biergguid ja ulluid, ja danne sávzzat gulle davvinorgalaš eanandoaluid dehåleamos omiid jovkui. Gárggus ledje várra 60 sávzza.

The sheep gave meat and wool and was an important animal on a northern Norwegian farm. At Havnnes they had around 60 sheep.

Tang ble brukt som tilleggsfor til dyrene, og det var kvinnene som stod for tangskjæringa.

Debbuid olbmot atne fuoðarlassin omiide, ja nisssonolbmot dat čuhppe daid debbuid.

Seaweed was used as additional feed for livestock. The cutting of the seaweed was a task performed by women.

Havnnes var den største gården i prestegjeldet med 4 hester, 28 kyr og 60 sauer. Her ser vi budeiene i det store fjøset på Havnnes.

Gárgu lei suohkana stuorimus gárdin, mas ledje 4 heastta, 28 gusa ja 60 sávzza. Dá mii oaidnit gusabohččiid Gárggu stuora návehis.

Havnnes was the largest farm in the parish with 4 horses, 28 cows and 60 sheep. This photograph shows the large cow barn.

Butikken på et handelssted måtte dekke hva man trengte, fra utstyr til fiske til dagliglivets store og små behov. Et viktig møtested var det også. Foran disken: Albrigt Andreassen og sønnen Alvin. Bak: Ola Isaksen, frk. Normann og Thorvald H. Giæver.

Rambuvri mii lei gávpedoalbmabáikkis fertii sáhttit fállat visot maid olbmot dárbašedje, guollebivddu dárbašiid rájis gitta olbmuid beaivválaš eallima stuorit ja unnit dárbašiid rádjai. Rambuvri lei dasto vel olbmuid dehálaš deaivvadansadji. Diskka ovddabealde: Albrigt Andreassen ja su bárdni Alvin. Duogábealde: Ola Isaksen, neidaolmmoš Normann ja Thorvald H. Giæver.

The shop at Havnnes sold everything one might need. Ms Normann and merchant Thorvald H. Giæver are serving their customers.

Interiørbilder fra hjemmet til en arbeiderfamilie var ikke vanlig. Annies fotografi fra barndåp hos Oldine og Karl Mathisen i 1913.

Dan áiggi ii lean dábálaš govvidit bargibearrašis viesuid siskkobealde. Då Annie fotogovva mii čájeha mánnagástta Oldine ja Karl Mathisen viesus jagi 1913.

Interior photographs from working family homes are rare. This is from a Christening at Karl and Oldine Mathisen in 1913.

Arbeidsfolk på Havnnes, fotografert i Storgårdshagen rundt 1950.

Bargoveahka Gárggus, govviduvvon Storgårdshagen nammasaš sajis sullii jagi 1950.

Servants in the garden photographed around 1950.

Naturen betydde mye for Annie - det gjenspeiles i hennes fotografier. Hun dro på tur både til fots, på ski eller rodde med sin egen nordlandsbåt.

◀ Olgoluondu lei hui dehálaš Annie mielas – dat oidno su fotogovain. Son čadahii vázzinmátkkiid, čuoiggadii ja sugadii iežas nordlándalaš gárbáin.

Annie spent a lot of time outdoors, whether it was hiking in the summer or skiing in the winter. Her love of nature is also reflected in her photographs.

Om sommeren gikk turene ofte til Kjelvåg og Rødbergan. Her poserer niesen Vaiga og en sommergjest på en stein ute i sjøen omkring 1925.

◀ Gesiid son dávjá čadahii mátkkiid Kjelvåg ja Rødbergan nammasaš báikkiide. Dá leaba su niese? Vaiga ja muhtun geasseguossi geađggi alde mearas sullii jagi 1925.

Annie's niece, Vaiga Giæver, and a friend on a rock in the sea at Rødbergan around 1925.

Annies fotografier ble, og blir fortsatt, brukt som illustrasjoner. Bildet med båter i midnattssol på en blikkstilte Lyngen ble et av mange postkort.

Annie govvidan fotogovat váldojuvvojedje atnui illustrašuvdnan, ja nu dat odne ain geavahuvvojit. Su fotogovva lvgus mas oidnojit vanccat vuodjagoalkin gaskaljabeaivváža báittedettiin, lea okta dain su govain mas šattai poastakoarta.

▶ Boats on the fjord, lit by the midnight sun. A scene there are several examples of in Annie's photographs.

Avstanden til Finnmark var kort, og finnmarksfisket var svært viktig for folket i Nord-Troms, Annie brukte mye tid på å dokumentere fiskerilivet i Finnmarka i løpet av sine opphold der. En åttring kommer til land i Breivik på Sørøya i 1924.

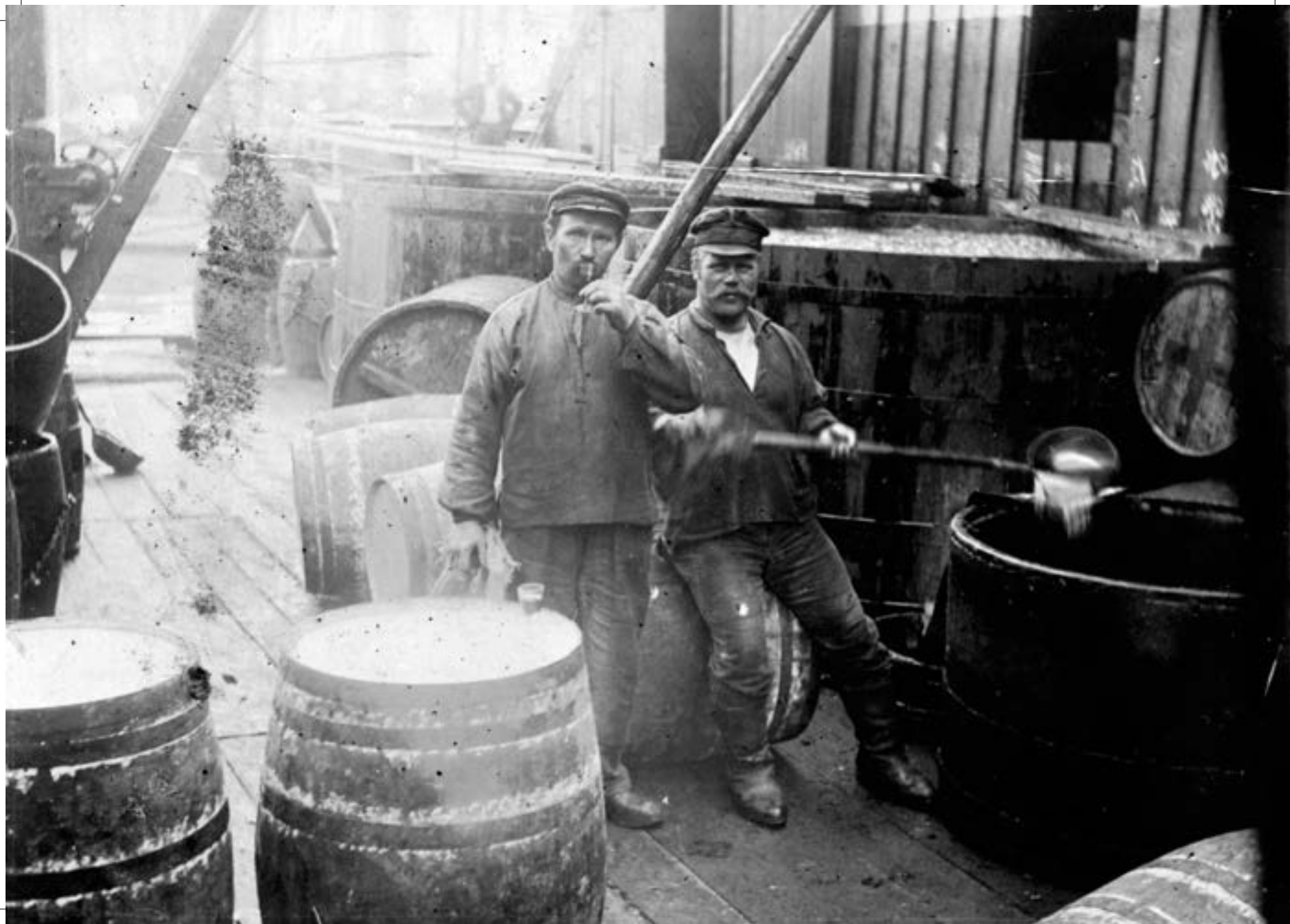
Finnmárku lei manngga ášši dáfus Davvi-Romssa guhkideapmi. Guollebivdu maid čadahedje Finnmarkkus, lei hirbmat dehálaš olbmuid, ja Annie golahii ollu áiggi go duodastii govt guollebivdit elle Finnmarkkus daid áiggiid go ledje doppe. Dán gova son govvidii Breivik nammasaš báikkis Sállanis jagi 1924.

Finnmark was in many ways a part of Nord-Troms due to the importance of the fisheries there. During her time in Finnmark, Annie also documented the fisheries. This photograph is from Breivik in Sørøy in 1924.

Tibergs tranbrenneri i Hammerfest omkring 1925. Tranen ble varmet opp ved hjelp av damp, noe som ga en gylden medisintran som her prøvesmakes i fine glass.

Dá Tiberga tranbrenneri nammasaš guolleвуоја buvttadansadji Hámmarfeasttas sullii jagi 1925. Guolleвуоја liggemii sii atne báhkka lievlla, ja danne gollesidjii šattai ivdni dan dálkkaslaš guolleвуджii maid dás orrot návddašeame čikŋacerkkiin.

Production of cod liver oil in Hammerfest. in 1925. By using steam it was possible to extract a golden medicinal oil from the cod liver.

SAMFUNNSENENGASJEMENT

«Man kan forstå av dette jeg har fortalt, at det var ikke noen småting, en slik kirkereise i gamle dage - og den tok jo også to - tre dage minst for de som bodde lengst vekk. - Der reiste seg derfor et sterkt ønske om å få et kirkehus nærmere. - Drømmen om å få et kapell for den indre del av soknet tok litt etter litt sterkere form. Der ble samlet inn penge i mange år, der var mange vanskeligheter å overvinne. Men i september 1932 ble endelig Rotsund kapell innviet av biskop Berggrav. Det var en stor høytid for hele bygden. Mange av dem, som hadde bedt om og drømt om dette gudshus, var gåt i grav.»

«Men med dette nye kapellet er også de gamle, strevsomme - men på samme tid - så hyggelige kirkereiser en saga blott. Ialfald for det indre distrikt. Utviklingen stormer frem paa alle kanter. Hvem vilde nu til dags slite og streve slik som i gamle dage for å komme til Herrens hus!»

Annie Giæver - Kirkereiser til Skjervøy i gamle dager, radioprogrammet Hus og Heim, 1952

Rotsund kapell fotografert rundt 1935. Annie var en av ildsjelene i byggekomiteen, og har dessuten dokumentert byggeprosessen i bilder.

SERVODAT-ÁLŠA

«Olbmui ii soaitte leat dađe váddát ipmirdit dan vuodul maid muitalan, ahte duon vássán áiggi ii lean leaika mátkkoštít girkui - ja dakkár mátki bisttii ankke juo guokte golbma beaivvi, namalassii sin guđet orro guhkimus mátkki duohken. - Das danne bohciidii dakkár garra sávaldat, ahte girku galggašii sidjiide leat lagat. - Dat niehku, ahte suohkana siskkibuš oassái galggašii huksejuvvot gáhppil, nanusmuvai dađistaga. Mánja jagi čogge ruđaid, ja ollu ledje váttisvuodát mat headušteđje. Muhto čakčamánu jagi 1932 Gárggonuori gáhppila viimmat goit sáhtii bisma Berggrav viihahit. Dat lei oppa báikegoddái allabassi. Ollugat sis geat ledje rohkadallan ja niegadan dán ipmilviesu oažžuma, ledje juo ieža hávddis.»

«Muhto dán odđa gáhppila oažžuma geažil, de leat duot ovddeš áiggi olbmuid váibadahtti lossa mátkkit - mat goittotge ledje guoibmái ge - nohkan ja dušše muitun báhcán. Ain juo suohkana siskkibuš oasi dáfus. Ovdáneapmi bahkke oidnosii juohke saji. Gii bat gal odne višašii rahčat ja váibat nugo ovddeš áiggiid dušše beassan dihte Hearrá vissui!»

Annie Giæver - Dološ áiggi girkomátkkit Skiervái, Hus og Heim nammasaš radioprográmma, 1952

Gárggonuori gáhppil mii govviduvvui sullii jagi 1935. Annie lei huksenlávdegotti álššalaš lahtuin okta, ja son duodaštii dasto vel govaidisguin huksenovdaneami.

COMMUNITY ENGAGEMENT

"From what I have described, it is easy to understand that travelling to a church was a difficult journey - and it did take two or three days for people who lived very far away. Therefore, people really wanted to have a church building closer. The dream of a chapel for the people who lived far away began to happen, slowly. Money was collected for many years and there were many difficulties to overcome. But in September 1932, Rotsund Chapel was finally opened by Bishop Berggrav. It was a day of celebrations for the entire village."

Annie Giæver - journeys to church in the old days in the radio programme House and Home, 1952

The chapel in Rotsund photographed around 1935. Annie was one of the key members of the building committee, and also documented the building process.

A gå gjennom porten til sin egen kirke hadde vært en drøm for mange. Dette bildet av Inga Siri, Anne Siri Hotti, Susanne Sara Päiviö og Anna Stina Larsen er tatt rundt 1940.

Ollugiidda stuorra niehku lea leamaš beassat vázzit iežas girkui uksaráiggi. Dán govas mii govviduvvui sullii jagi 1940 leat Inga Siri, Anne Siri Hotti, Susanne Sara Päiviö ja Anna Stina Larsen.

To walk through the gates of their own church had been a dream for many people in the area.

Selv i godt voksen alder fortsatte Annie med sine skiturer. Ofte var målet sykebesøk. En eldre mann fortalte følgende: «Når et menneske var syk her vest, den første søndag kom Annie. Hun hadde med seg et appelsin, et eple og annet godt. Dertil stelte hun med den syke. Ho gjorde mye godt».

Vaikko lei eallilan agis, de Annie jotkkii mátkkiidis čuoigama. Dávjá áigumuš lei fitnat buohcci olbmo luhtte. Vuoras áddjá muitalii ná: «Jos dás mearragátti bealde olmmoš lei buohcame, de idii Annie juo vuosttamuš sotnabeaivvi. Mielddis son buvttii appelsiinna, eahpala ja juoga iežá hersko. Das son de divššodii buohcci olbmo. Ollu buriid son dagai».

Although not a trained doctor or nurse, many people in the area appreciated her medicinal knowledge and skills. Even in her later years, Annie would ski to visit the sick in the area.

Styremedlemmer i Skjervø Sparebank samlet hos Annie i Nordstua. Annie var en av de første kvinnelige styremedlemmene i en norsk bank da hun inntok sitt verv i 1932 - et verv hun beholdt til 1949. Fra høyre; Annie Giæver, Kristian Berg, Andreas Bernhard Gamst, Thorvald Hoseth Giæver og Trygve Nilssen.

Skiervvá seastobáŋkku stivrralahtut čoahkkanedje Annie geahčai Davvestohpui. Annie lei ovddimus nissonolbmuid logus go son álggii stivrralahttun jagi 1932 - ja dan virggis son bisui gitta jáhkái 1949. Álggadettiin olgešbealde: Annie Giæver, Kristian Berg, Andreas Bernhard Gamst, Thorvald Hoseth Giæver ja Trygve Nilssen.

Annie was one of the first women to be elected as a board member in a Norwegian bank in 1932. A position she kept until she retired in 1949.

Skjærve Sparebank hadde hovedsete på Havnnes 1900-1960. Her er forstanderskapet og kasserer fotografert på banktrappa i 1946. Banksjef Thorvald H. Giæver forrest. Eneste kvinne i forsamlingen er kasserer Marta Trangen.

Skiervvá seastobáŋkku váldobáiki lei Gárgu jagi 1900 rájis gitta jáhkái 1960. Dá lea jodihangoddi ja báŋkku ruhtagiehta govviduvvon go leat báŋkoboardaga alde jagi 1946. Báŋkohoavda Thorvald H. Giæver lea ovddimusas. Áidna nissonolmmoš dan joavkkus lea ruhtagiehta Marta Trangen.

The bank's Board of Directors and treasurer photographed at Havnnes in 1946.

Annie engasjerte seg tidlig for å hjelpe de som trengte det. Hun satte i gang innsamlingsaksjoner for etterlatte, med særlig vekt på hjelp til barna. Hun hjalp folk til skolegang og legehjelp, og benyttet seg av både hovedstadspresse og sin store bekjentskapskrets. Medspillere her i sundet var bl.a. disse «damene i grinda»: Andrea Bersvendsen, Hanna Giæver, Anna Thomassen og Marie Giæver

Annie árrat áŋgiruššagođii veahkehit olbmuid geat dárbbášedje veahki. Son álggahii ruhtačoaggimiid oarbbes olbmuid doarjjan, ja erenoamážit mánáid dihte. Son veahkehii olbmuid skuvllavázzimii ja doavtterveahki oažžumii, ja dasa son ávkin geavahii sihke oaivegávppoga mediaid ja iežas viiddis oahpistuvvama olbmuide. Son veahkehii olbmuid beassat skuvlla vázzit ja sin geat dárbbášit doavtterveahki, ja son váldá atnui sihke oaivegávppoga mediaid ja iežas ollu oahppasiid. Veahkkit sus dás nuoris ledje earáid lassín dát «Gutnálaš nissonolbmot verráha luhtte»: Andrea Bersvendsen, Hanna Giæver, Anna Thomassen ja Marie Giæver

Four women who, together with Annie, were very active in the local community.

Juletreffet på Havnnes 1946 eller 1947. Annie var opptatt av at barna skulle ha noe å glede seg til - og å minnes. Hun ønsket også å glede andre med bilder, og nettopp dette bildet av barna finnes det mange kopier av.

Juovlamuorradoalut Gárggus juogo jagi 1946 dahje jagi 1947. Annie beroštii das ahte mánáide galget leat ilolaš vuordámušat – ja muittut. Ollu govat leat govvarádjogirjjiin duos dás, muhto eai arkiivvain. Su sávaldat lei nuppiid illudahttit kopiijaiguin. Nu dánna ge.

The Christmas parties at Havnnes gathered children from the area for a day filled with fun.

M/K ULØY

Thorvald Giæver, Johs. H. Giæver og Bertel Nilsen gikk i 1942 sammen om anskaffelse av M/K Uløy fra et verft i Risør. Båten ble satt inn i Hurtigrutens erstatningsrutebart sommeren 1944 og gikk i trafikk mellom Tromsø og Kirkenes. På sin første tur i rute, den 07. juli 1944 var båten på vei fra Vardø til Båtsfjord med en besetning på 8 mann og 27 passasjerer. Utenfor Hamningberg ble den angrepet av fire fly som åpnet ild med bomber og mitraljøser. Det brøt ut brann, og passasjerene var tvunget til å rømme på dekk, hvor angrepet fremdeles pågikk og menneskene ble et lett mål for angripernes kuler. I alt tre av mannskapet og 12 passasjerer mistet livet i angriperet, deriblant båtsmann Magne Nilsen fra Rotsund.

En minnestein over ofrene har i ettertid blitt satt opp på kirkegården i Vardø.

M/K Uløy på Rotsundet. Båten ble bygget i Risør og var en riktig stasbåt med sin 93 fots lengde.

M/K ULØY

Thorvald Giæver, Johs. H. Giæver ja Bertel Nilsen serve jagi 1942 oastit M/K Uløy nammasaš vancca muhtun váncahuksehagas Risør-gávpogis. Vanca biddjojuvvui Hurtigrutena buhtadassan johtit jagi 1944 geasi, ja dat jodii Romssa gávpoga ja Girkonjárgga gaskka. Vuosttamuš ruvttomátkkis suoidnemánu čihččet beaivvi vanca lei johtime Várggáin Báhcavutnii, deahkas 8 olbmo vancaveahkan ja vel 27 mátkkkálačča. Hámmambirggi olggobealde vancca fállehedje njeallje soahtegirdi, mat báhče mitraljosa-bissuiguin ja luite bombbaid. Das buollái vancas dolla ja mátkkkálaččat hehttojedje báhtarit bajás vancca deahka ala, masa ain fallejedje soahtegirdit. Olbmo álkit deaivvahalle vašálaš luodaide. Dan falleheamis vancaveagas jápme golmmas ja mátkkkálaččain 12 olbmo. Jápmiid gaskkas lei hevsmánni Magne Nilsen, gii lei Gárggonuoris eret.

Muitobázzii lea ceggejuvvon Várggáid girkogárdái gottáhallan olbmuid muittus atnii.

Dá M/K Uløy lea Gárggonuoris. Vanca huksejuvvui Risør-gávpogis ja lei 93 juolgasaš guhkkodagainis duodaid čappa vanca.

M/K ULØY

Thorvald Giæver, Johs. H. Giæver and Bertel Nilsen bought the new-build M/K Uløy in 1942. In 1944, it was used as a passenger boat between Tromsø and Kirkenes. On it's first journey covering this route on the 7th of July 1944, sailing from Vardø to Båtsfjord, there was an air attack on the boat. Four planes launched bombs and machine gun fire which lasted for about 10 - 15 minutes. The boat caught fire and passengers and crew were trapped on deck. Three crew members and 12 passengers were killed in the attack.

A memorial for those who lost their lives in the attack has been erected at Vardø cemetery.

M/K Uløy on the fjord between Rotsund and Havnes. It was built in Risør and was considered quite a splendor.

GJENREISNINGA

«De visste att de vände åter till avbrända tomter. De visste också att det skulle bli ett slit från morgon til kväll även för att få till stånd det mest provisoriska hus att övervintra i. Men ingenting avskräckte dem. Och nu ha de genomlevat den första vintern i de små kojor, till vilka de förra året lyckades skrapa ihop materialet. Nu äro planerna för återuppbyggandet klara och under sommarens lopp komma riktiga hus och ladugårdar åter att resa sig runt om i distriktet.»

Annie Gæver - Det avbrända Nordnorge bygges åter upp. Göteborgs handels - och sjöfarts-tidnin 1946

OĐĐASIS-HUKSEMUŠAT

«Sii dihte ahte sii máhccet boldojuvvon viessosajiide. Dan ge sii dihte, ahte lossa rahčamuššan sidjiide šaddá idđeda rájis eahkeda rádjai cegget heajumus ge gaskaboddasaš viesu mas fertejit dálvvi birget. Dattetge ii mihkkege baldán sin das eret, ja dál sii leat juo ceavzán vuosttamuš dálvvi iežaset unna visttážiin, maid sii lihkestuvve cegget čoačkkái ruskejuvvon ávdnasiiguin. Dál leat ođđasishuksemaid plánat gárvát, ja geasi botta ihtet albma viesut, ja láđut ge ceggejuvvojit miehtá dáid doaresbealde guovlluid.»

Annie Gæver - Boldojuvvon Davvi-Norga huksejuvvo ođđasis. Göteborgs handels - och sjöfarts-tidning 1946

THE REBUILDING OF NORD-TROMS

"They knew they were returning to burned remains. They also knew that it would be hard work from early morning until late night just to build temporary houses for the winter. But nothing stopped them. And now they have survived the first winter in small huts, which they managed to build last year. Now the plans for rebuilding are ready and during the summer, real houses and barns will appear again in the area."

Annie Gæver - the reconstruction of ruined Northern Norway. Gothenberg Trade and Shipping Newspaper, 1946

Familien Anna og Nils Andersen hadde stilt opp lemmer over kjellermurene som bolig den første vinteren etter hjemkomsten.

Anna ja Nils Andersen ja sudno bearaš leat gokčan geallirmuvrraid fielloseainnážiiguin vai sis lea orrunsadji dálvvi badjel manjá sin máhccama ruovttoluotta.

Anna and Nils Andersen's temporary house at Storsletta. Built from available materials on the foundations of the previous buildings.

Da folk kom hjem etter frigjøringa i 1945, var alt av hus på øya brent. Unntaket var bebyggelsen på Havnnes som fremdeles stod, om enn med store skader.

Go olbmot riikamet friddjan dahkama manjil fas máhce jagi 1945, de ledje sullo buot viesut boldojuvvon. Áidna spiehkastat ledje Gárggu viesut, mat ain ledje, vaikko bahás vahágahttojuvvon.

Apart from Havnnes, all houses on the island had been burnt to the ground by the Germans towards the end of the war.

Også bankens lokaler hadde fått hard medfart. Arkiver lå strødd i tykke lag på gulvet, og ovner og møblement var ramponert.

Bánkku ge lanjat ledje bahás billistuvvon. Arkiivvat leat biđejuvvon assás govččasin láhtiide, ja oapmanat ja latnjagálvvut ledje billistuvvon.

In the bank's office, archives covered the floors and all furnishing, including wood burners, were broken.

Nordstua, hjemmet til søstrene Annie, Hanna og Marie, stod ferdig i 1939. Boligen var ikke brent, men hadde fått hard medfart vinteren 1944/1945.

Nordstua, mii lei oappážiid Annie, Hanna ja Marie siida, gárvánii jagi 1939. Viessu ii lean boldojuvvon, muhto dan ledje bahás vahágahttán jagi 1944/1945 dálvvi.

Nordstua, the home of Annie and her sisters Hanna and Marie had been completed in 1939. This is how the house looked when the family returned in 1945.

Hjemmet til Ida og Aksel Jensen på Vest-Uløy. Fra venstre: Ove, Johannes, Ida og Ingebjørg Jensen.

Ida ja Aksel Jensena siida Oarje-Ulisullos. Álggadettiin gurutbealde: Ove, Johannes, Ida ja Ingebjørg Jensen.

The temporary home of Ida and Aksel Jensen and their family, Vest-Uløy.

Møbler og byggematerialer i stabler utendørs. mens Havnnes fortsatt ryddes og skrubbes sommeren 1945. Gunvor Rønning Giæver til høyre.

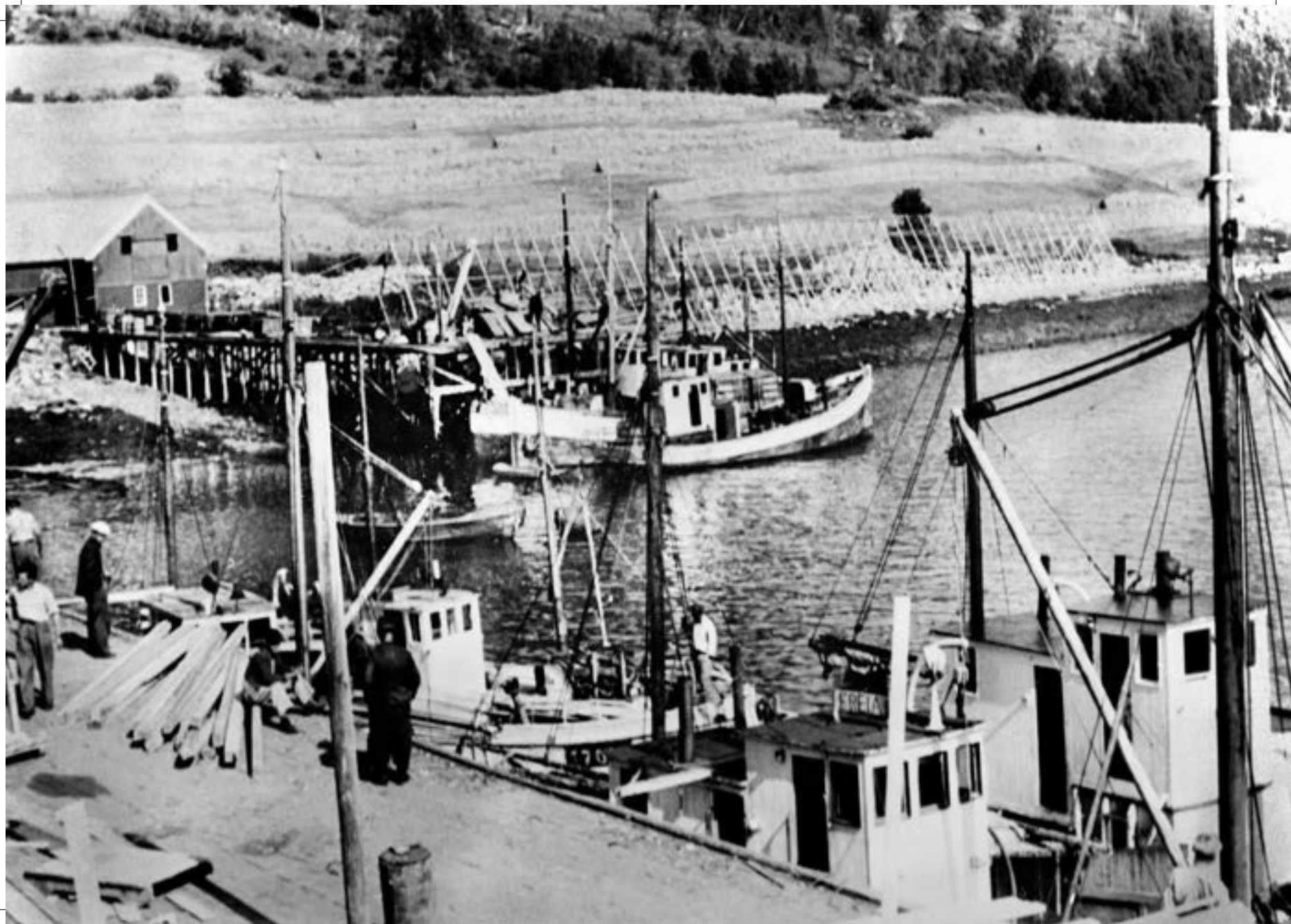
Latnjagálvvut ja huksenávdnasat leat látnan olggobealde. Gárggu viessočoahkki lei das ain, muhto dattetge lei das ollu maid fertejedje čorget eret.

Furniture and building materials are stored outside while the buildings are repaired and cleaned.

Gjenreisninga var en tid med stor aktivitet. Kai, brygger og lagerskur på Havnnes var i god stand etter krigen og kom regionen godt til nytte. Daglig kom det båter innom for å hente materialer.

Ođđasishuksema áigi lei olbmuide árrjalaš doaimmaid áigi. Gárggu káijjat, brukkut ja rádjovisttit ledje báhcán viehka laššisin, ja dat ledje stuorra ávkin oppa guvlui. Juohke beaivvi bohte vanccat dohko ávdnasiid viežžat.

The quay and storage buildings at Havnnes had survived the war and daily boats would arrive to collect building materials to rebuild the region.

REINDRIFTSSAMENE PÅ ULØYA

«Mindst 8 - 9 bjæffende hunde tørner ut overalt under teltduken, et leven over al beskrivelse. Men jeg kjender jo baade Banni, Dilko, Tschalmo og Gairis og der blir snart et rørende gjensyn. Og efter hundene gløtter ogsaa folkene på teltdøren for at se hvem der kommer slik til gaards. Hjertelig gjensyn! Ellen og Marit, Susanna og Inger Marja. Vi blir mottat som om vi er kommet hjem. Her kan vi stelle os som vi finder for godt i teltene. Gjestfriheten sidder i høisætet her i fjeldet.»

Annie Giæver - Om gjensynet med «Uløbyen» i «Til Kautokeino med reinraiden», radioprogrammet Hus og Heim 1953

Elen og Aslak Persen Siri synger salmer og lytter til andakt på samisk på radio i Gammelgården på Havnnes. Fotografiet er datert 1936.

ULISULLO BOAZODOALLIT

«Unnimusat 8 - 9 cielli beatnaga čáknet oidnosii olggos loavdaga vuole, ja dakkár rieja ii leat vejolaš čilget. Muhto mun han dovddan sihke Banne, Dilkko, Čalmmu ja Gáirá, ja min ođđasis deaivvadeapmi njuorasmahtta. Ja beatnagiid maŋŋil olbmot gis guovlalladde goahtevssain geahččat geat duokkár riejin bohtet. Váimmolaš oaidnaleapmi! Ellen ja Marit, Susanna ja Inger Marja. Min vuostáiválde dego livččimet joavdan iežamet siidii. Das mii sáhttii láchit iežamet nugo ieža dáhttut godiin. Guosseládisvuotta adnojuvvo alla árvvus dán duoddaris.»

Annie Giæver - «Uløbyen» ja dainna oaidnaleapmi lei «Guovdageidnui heargeriidduin» nammasaš oasis, rádioprogrammas Hus og Heim jagi 1953

Ellen ja Aslak Persen Siri lávluba sálmmaid ja guldaleaba sámegillii radioruhkosa Gárggu Gammelgården nammasaš sajis. Fotogovvii lea čállojuvvon jahki 1936.

THE REINDEER SÁMI ON ULØYA

"At least 8-9 dogs rush out of the tent, barking and making a lot of noise! But I know Banni, Dilko, Tschalmo and Gairis, and we greet each other happily. After the dogs, people open the tent door and look to see who has arrived. We are so glad to see each other! Ellen and Marit, Susanna and Inger Marja. We are welcomed as if we have returned home. Here we can settle down in the tents and feel comfortable. It's extremely important to look after people in the mountains."

Annie Giæver - "To Kautokeino with reindeer sledges" in the radio programme House and Home 1953

Elen and Aslak Persen Siri singing hymns and listening to the worship in Sámi on the radio in 1936.

Fra 1700-tallet av hadde rein hatt sommerbeite på Uløya. Det ble knyttet nære vennskapsbånd mellom samer og fastboende. Geitene sto i fjøs hos folk i bygda om vinteren. Inga Siri og sønnen Nils Isak på Rødbergan på Uløya rundt 1940.

1700-logu loahpa rájis boazosápmelaččain lei geasseorohat Rødbergan nammasaš báikkis Ulisullos. Lagaš ustitvuohta čuožžilii sin ja daid olbmuid gaskii geat ledje ásaiduvvan nuori goappašiid beallai. Dálvet sin gáizzat ledje gili olbmuid návehiin. Dá Inga Siri ja su bárdni Nils Isak sullii jagi 1940.

From the summer camp at Rødbergan. In the winter the goats would be placed in barns on farms on the island.

Inger Mikkelsdatter Utsi, Ellen Nilsdatter Sara og Aslak Persen Siri ved sommerboplassen på Rødbergan.

Inger Mikkelsdatter Utsi, Ellen Nilsdatter Sara ja Aslak Persen Siri dás Rødbergan geasseorohagas.

Inger Mikkelsdatter Utsi, Ellen Nilsdatter Sara og Aslak Persen Siri by the summer camp at Rødbergan.

Reinfløting over Rotsundet. Folk hjalp til med båter og hender når reinflokkene kom, også skolebarna fikk fri til å være med - en av årets største begivenheter!

Eallu vuoja rasttideamen Gárggonuori. Olbmot veahkehdje sin vanccaiguin ja giedaiguin go eallu bođii, ja skuvlamánát ožžo lobi leat das mieldie.

The reindeer herd crossing the fjord between Ulø and Rotsund. People would help with boats, and children would have a day off school when the reindeer herds arrived late in the spring.

Anne Siri Hotti, Elen Siri, Mikkel Nilsen Sara,
Gunhild Marie Inger Anna Siri og Per Aslaksen
Siri, på steinkaret på Havnnes i 1935.

▶ Anne Siri Hotti, Elen Siri, Mikkel Nilsen Sara,
Gunhild Marie Inger Anna Siri ja Per Aslaksen
Siri, dás Gárggu geađgás báikkis jagi 1935.

Anne Hotti, Elen Siri, Mikkel Nilsen Sara, Gunhild
Marie Inger Anna Siri and Per Aslaksen Siri near
the quay on Havnnes in 1935.

Simon Aslak Nilsen Vars fotografert i 1935.

Simon Aslak Nilsen Vars govviduvvon jagi 1935.

Simon Aslak Nilsen Vars photographed in 1935.

MED REINRAIDEN TIL KAUTOKEINO

«Kvelden er betagende vakker! En rød måne lavt i horisonten i syd, himlen klar, knitrende koldt, terrainet fladt, renene yr som bestandig i slikt føre. Jeg har tolket godt med Jonars Johan, og fåt en av hans bedste kjøreren, en som han har hat foran lastepulk for sikkerhets skyld. Den flyr som besat bare jeg rører tømmen. Hvisler jeg mellem tændrene, tror den ulven er ute etter den, og farten blir derefter. Det er festlig over enhver beskrivelse! Først her oppe på fjeldvidden forstår man hva det er at kjøre ren. Neppe tror jeg følelsen av frihet er sterkere selv i en flyvemaskine!»

Annie Gæver - Til Kautokeino med pulk i radioprogrammet Hus og Heim 1953

Reinraiden med kjørerein og kløvrein på tur gjennom et frossent vinterlandskap.

HEARGERÁIDDUIN GUOVDAGEIDNUI

«Eahketveaigi lea imaštahtti čáppat! Rukses mánnu lea viehka vuollin almmiravddas lulde, jealahas albmi, ruohčči buolaš, eanadat dássit, bohccot virkui nugo álo leat dákkár siivun. Moai ledne bures gulahallan, Jonars Johan ja mun, go lean ožžon su buorimus vuojána, dan maid sihkkarvuoda dihte láve lenget guorbmegeerresa ovdabeallai. Dat girdá meareheamet jos dasa duššefal guoskkastan lávžžiin. Jos bániid gaskka bosun čohka jiena, de dat dalle jáhkká návddi leat su oaguheame, ja leaktu danne jođálmuvvá. Dat lea čilgetmeahttun suohtas! Easkka duoddaris olmmoš ipmirda mii heargevuodjin duodaid lea. In jáhke in girdimašiinnas ge olbmoss leat eambo friddjavuoda dovdu!»

Annie Gæver - Guovdageidnui gerresis, Hus og Heim radioprográmma oassi jagi 1953

Ráiddus leat vuodjinhearggit ja noaddehearggit johtime galbma dálveeanadagas.

WITH THE REINDEER HERD TO KAUTOKEINO

"The evening is more beautiful than I can believe! To the south, there is a low red moon in the clear sky. Sparkling cold, flat ground, the reindeer are always happy to be outside when it is like this. Jonars Johan understood me well, and gave me one of his best reindeer. Usually, this reindeer pulls the sledge which carries the Jonar's supplies. The reindeer begins to run fast immediately. And if I whistle, it thinks the wolves are behind it, and speeds up. It is too fun to describe. But when you arrive at the large fields on the mountain, then you really understand what it is like to be pulled on a sledge by a reindeer. I don't think you can ever feel so free, even in a flying machine!"

Annie Gæver - To Kautokeino with sledges in the radio programme House and Home 1953

On route, travelling through a frozen winter landscape.

Jenter i Kautokeino. I midten Anne Marie Luci Andersdatter Bæhr (mor til Fimben Áillo Karen) og Marit Juuso til høyre. Jenta til venstre het Karen.

Guovdageainnu nieiddat. Gasku lea Anne Marie Luci Andersdatter Bær (Fimben Áillu Káre eadni) ja Marit Juuso olgešbealde. Gurutbealde nieidda namma lea Karen.

Young girls photographed in Kautokeino. In the middle Anne Marie Luci Andersdatter Bæhr, Marit Juuso to the right and Karen to the left.

Fra prestemøtet som ble avholdt i Kautokeino fra den 7 - 11. april 1921. Annie var god venn av familien Smith fra tiden i Hammerfest og tilbrakte mye tid sammen med dem. Peter Lorentz Smith var sokneprest i Kautokeino fra 1910 til 1922.

Fotogovva mii čájeha báhpaid čeahkkima mii dollojuvvui Guovdageainnus cuorománu 7. beaivvi rájis 11. beaivvi rádjai jagi 1921. Dan áiggi rájis juo, go Annie lei Hámmarfeasttas, son lei Smith bearraša buorre ustit, ja son lei ollu singuin ovttas. Peter Lorentz Smith lei Guovdageainnu suohkanbáhppa jagi 1910 rájis jahkái 1922.

A priest meeting in Kautokeino in 1921. Annie was good friends with the vicar in Kautokeino, Peter Lorentz Smith, and his family.

Et stemningsbilde tatt utenfor Kautokeino kirke. Bilde kan trolig dateres til april 1921.

Miellaguoibmäs govva mii lea govviduvvon Guovdageainnu girku olggobealde. Fotogovva lea várra govviduvvon čuoŋománu jagi 1921.

Congregation outside Kautokeino Church, probably in April 1921.

HOSPITALSKIPET VIKING (1924-1927)

«Vor reisesekretær, frk. Annie Giæver, har tat ophold på «Viking» og er i stadig virksomhet - blant annet, og kanskje mest med å gi søstrene en hjelpende hånd. De har så meget å gjøre, at litt ekstra hjelp er mer enn kjærkommen.»

«Viking's virksomhet er saa vel kjendt, at det er nok at nævne den for at folk skal forstaa dens betydning. Mindre kjendt utenfor Finmark er kanske Røde Kors's øvrige virksomhet der oppe ved ishavskysten, og det arbeide som vår utrættelige og energiske reisesekretær, tillike distriktssekretær, frøken Annie Giæver, i løpet av de sidste 2 aar der har udført.»

Norges' Røde Kors tidsskrift, 1926 - 1927

Hospitalskipet Viking i havn i Honningsvåg. H/S «Viking» var et flytende hospital som betjente kystbefolkning og fiskere i Nordland og Finnmark fra 1923 til 1938.

VIKING NAMMASAŠ HOSPITÁLASKIIPA (1924-1927)

«Min mátkečállí, nieidaolmmoš Annie Giæver, lea boahtán orrut «Viking»-skiippas, ja son lea čađat doaimmas – earret eará, ja várra eanemusat veahkkín buohccedikšuide. Sis lea nu ollu bargu, ahte mieldas sihtet lasseveahki.»

«Vikinga doaibma lea nu dovddus, ahte doarvái lea dan namahit ja olbmot dasto ipmirdit man dehálaš dat lea. Finnmárkku olggobealde eai nu ollugat dieđe ahte Rukses Ruossas leat iežáge doaimmat davvin jiekŋameara gáttis, eaige dan man viššalit ja váibbakeahtá mátkečállí nieidaolmmoš Annie, gii maid lea guovločállí, lea bargan manjmuš guokte jagi.»

Norgga Rukses Ruossa áigečála, 1926 – 1927

Hospitálaskiipa Viking dás Honnesvági hámmánis. H/S «Viking» lei govddodeaddji hospitála mas bálvaledje Nordlánda ja Finnmárkku mearragátti olbmuid ja guollebivdiid jagi 1923 rájis jahkái 1938.

THE HOSPITALSHIP VIKING (1924-1927)

"Our travel secretary, Miss Annie Giæver, is staying on Viking and is always busy. She does many things, but maybe what she does most is help the nurses with their work. They have so much to do that they are really happy to have a little more help."

"Viking's job is so famous that if you say its name, people will immediately know why it is important. But outside of Finnmark, the other jobs the Red Cross do in the Arctic are less famous, including the work which our determined and energetic travel secretary and district secretary, Miss Annie Giæver, has continued for the last two years."

Norway's Red Cross Journal, 1926-1927

The hospitalship Viking in Honningsvåg. H/S "Viking" was a floating hospital which served the people along the coast in Nordland and Finnmark counties between 1923 and 1938.

Fiskere ombord på Viking. Om man skar seg i fingrene, oppstod det ofte betennelser, kalt svullfingre.

Guollebivdit Viking borddis. Go olmmoš bártidii nádjat suorpmadis, de dávjá hávit sidjo ja suorpmat bohtanedje.

Fishermen on board Viking. A common injury was infections caused by cuts in the hands and fingers.

En skadd mann bæres ombord «Viking». Annie posisjonerte ofte sykepleierne slik at Røde Korsmerket var synlig i bildene.

Vaháguvvan olmmái guddojuvvo «Viking»-skiippa dikšui. Govaidasas Annie dávjá bijai buohccediksuid leat oidnosis Rukses Ruossa mearkkain.

An injured man is carried onboard Viking. Annie often positioned the nurses so that the Red Cross emblem was visible in the photographs.

Anna Marie og Leonhard Nylund med sønnen Leif, som ble født på «Viking» 7. juni 1927, mens skipet lå i Båtsfjord. Hospitalskipet fikk også en enorm betydning for lokalbefolkningen.

Leif Nylund riegiidii «Viking»-skiippas geassemánu 7. b. 1927, go skiipa lei Báhcavuona hámmánis. Hospítálaskiipa šattai maid hirmat dehálaš veahkkinn dábálaš olbmuidet guđet orro mearragáttis.

Leif Nylund was born onboard "Viking" on June the 7th in 1927. The ship also meant a lot to the local population along the coast.

LIVET I FARGER

Det er ikke overraskende at vi finner ett av de tidligste fargefotografiene fra Norge i Annies samlinger. Fargebildene fra 1912 ble fotografert på Autocrome, en prosessen ble tilgjengelig i 1907, men ble svært lite benyttet her til lands. Det krevdes lange eksponeringer, og selvsagt bruk av stativ. Annie har mestret prosessen, og bildene er i tillegg til godt komponerte og skarpe, også riktig eksponerte.

Neste gang Annie fotograferte med farger, var sommeren 1956. Hun ventet spent på fremkallingen, og opplevde akkurat å få se resultatet før hun døde.

Men i det store og hele holdt Annie seg til fotografering i sort-hvitt. En produksjon til glede for mange, både i hennes samtid og for oss i dag.

Trolig ett av de tidligste fargefotografiene i Norge, tatt av Annie Giæver i 1912.

EALLIN GOVVIDUVVON IVNNIIGUIN

Vuordeckeahces ášši dat ii gal leat, go mii gávdnat Norgga muhtun áramus ivdnegovaid Annie dahkan čuoakkáldagas. Ivdnegovat mat leat jagi 1912 manu, leat Autocrome nammasaš govvidanvuogi mielde, mii bođii atnui jagi 1907, vaikko dan unnán atne dáppe riikkasteamet. Dan vuohkái lei dárbu guhkes eksponeremiidda, ja diedusge govvidanáda stellegii. Annie hálldašii dan proseassa, ja dasto vel leat su govat sihke bures hábmejuvvon ja čielgasat, rievttis vuogi mielde eksponerejuvvon. Muhto oppalohkái Annie doaladii iežas čáhpes-vilges govaid govvideapmái. Su buktagiid mii jáhkkit leat illun ollu olbmuid ain guhká ovddas guvlui.

Dáid su geahččaladdamiid maŋŋá Annie válljii máhccat čáhpes-vilges govaide, ja ivdnegovaide son máhcai easkka iežas maŋimus filbmarullain, ja maid son iežas jápminseanggas áŋgiritt vuorddašii beassat oaidnit.

Dá lea várra okta Norgga áramus ivdnegovain, maid Annie Giæver govvidii jagi 1912.

LIFE IN COLOURS

Always part of development, it comes as no surprise that one of the earliest known colour photographs in Norway was taken by Annie in 1912. The Autochrome Lumière process became available in 1907, but was not much used in Norway. Annie mastered the difficult process.

For some reason, Annie chose not to venture further into colour photography and returned to black and white photography until her very last film roll, which she eagerly anticipated while lying on her deathbed.

One of the earliest photographs in colour was taken by Annie Giæver in 1912.

HAVNNES HANDELSSTEDET

BOPLASS I OVER 6000 ÅR

Familien Giæver har drevet handelsvirksomhet på Havnnes i over 220 år og kan føre sin røtter tilbake til «Mor Lyng» (1766-1848). Mor Lyng bodde på Havnnes og eide «Skjervøygodset» som strakte seg fra Nordnes til Finnmarks grense.

Havnnes Handelssted er Norges nordligste handelssted som fortsatt er i drift, og ble ikke brent under tvangsevakueringen av Finnmark og Nord-Troms høsten 1944. Stedet ble fredet av Riksantikvaren allerede i 1942.

Her er landhandel, produksjon og salg av fiskeprodukter, bryggemuseum, flytebrygge med gjesteplasser, utleie av hus og båter, turstier mm. På Havnnes kan du også se en fotoutstilling med bilder tatt av Annie Giæver (1889-1956). Hennes dokumentasjon av dagliglivet i Nord-Troms er helt unik! Utstillingen er støttet av Kulturrådet og Stiftelsen Fritt Ord.

Norges eldste Bolinder, 1 sylinder - 90 HK, har fått et eget hus her på Havnnes. Motoren startes opp ved jamne mellomrom.

Oppdaterte fergeruter finnes på www.tromskortet.no, rute 198.

Adresse: 9159 Havnnes
Web: www.lyngen-havnnes.no
Telefon: 77764400
Facebook: www.facebook.com/Havnnes/
Epost: office@giaever.net

GÁRGGU GÁVPPAŠANBÁIKI

ORRUNSADJI BADJEL 6000 JAGI

Giæver-bearaš lea jođihan gávppašeami Gárggus badje 220 jagi, ja sin ruohttasat mannet ruovttaluotta «Mor Lyng» nammasaš olbmui (1766-1848). Mor Lyng orui Gárggus ja eaiggádušai «Skjervøygodset» mii olii Njuoraša (Nordnes) rájis Finnmárkku ráji rádjai.

Gárggu gávppašanbáiki lea Norgga davimus dakkár báiki mii ain doaibmá, go dat ii boldojuvvon dallego bággofárrehamit čadahuvve Finnmárkkus ja Davvi-Romssas čakčat jagi 1944. Riika-antikvára ráfohii báikki nu árrat go jagi 1942.

Dás leat rámbuvri, guollebuktagiid válmasteapmi ja vuovdimat, bruggomusea, govddodeaddji bruggu mas leat guossesajit ja mas láigohit gussiide viesuid ja vanccaid, fáillet turistebálgáid jna. Gárggus don sáhtát geahčadit fotogovvačájáhusa mas leat govat maid Annie Giæver lea govvidan (1889-1956). Maid son čájeha govaidisguin Davvi-Romssa beaivválaš eallimis, lea viehka erenoamáš! Kulurráđđi ja Stiftelsen Fritt Ord leat dorjon čájáhusa.

Norgga boarráseamos Bolinder, 1 sylinddar - 90 HK, lea sierra visttis dás Gárggus. Mohtor biddjojuvvo jeavddalaččat johtui.

Ođđa lahttoruvttuid don gávnnat dás: www.tromskortet.no, ruvttu 198.

Adreassa: 9159 Havnnes
Web: www.lyngen-havnnes.no
Telefon: 77764400
Facebook: www.facebook.com/Havnnes
Epost: office@giaever.net

HAVNNES TRADING POST

SETTLEMENT FOR OVER 6000 YEARS

The Giæver family has been trading at Havnnes for over 220 years and can trace their roots back to "Mother Lyng" (1766-1848). Mother Lyng lived at Havnnes and owned the Skjervøy estate, which stretched from Nordnes in the south to the former border with Finnmark in the north.

Havnnes is the northernmost trading post in Norway which is still in operation. The historic buildings survived the German withdrawal towards the end of World War 2, which resulted in the burning of most buildings in the region. Havnnes was scheduled by the authorities as early as 1942.

At Havnnes you will find a general store, production and sale of fish products, historic maritime collections, a floating dock with room for visiting boats, rental houses and boats, footpaths and much more. At Havnnes you can visit an exhibition of photos by Annie Giæver (1889-1956). Her documentation of everyday life in the region is unique!

The oldest Bolinder, a single cylinder and 90 horsepower engine, has been given its own building at Havnnes. The engine is started on a regular basis.

Updated ferry times can be found at www.tromskortet.no, route 198.

Address: 9159 Havnnes
Web: www.lyngen-havnnes.no
Phone: 0047 77764400
Facebook: www.facebook.com/Havnnes
Email: office@giaever.net

TAKK

Dette heftet er et gjentrykk av et hefte tidligere utgitt
i forbindelse med utstillinga om Annie Gæver. Takk til de som har bidratt!
Johannes Holmboe Gæver jr.

Einar Gæver
Inger Gæver
Lise Brekmoe
Marthe Fjellestad
Morten Heilsenberg
János Kolostyák
Rolf Olsen
Lisa Vangen
Nord-Troms museum
Tromsø museum

Denne utgivelsen er støttet av
Nordreisa kommune, Skjervøy kommune og Kåfjord kommune.

Produsert av Nord-Troms museum, 2020.